

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ДО ФЕРМЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В статті розглянуто необхідність створення інформаційного забезпечення для підготовки старшокласників сільських шкіл до фермерської діяльності. Зроблено акцент на запровадженні в навчальний процес електронних інформаційних засобів. Наведено їх переваги та недоліки.

Ключові слова: *новітні інформаційні технології, фермерська діяльність, сільська школа, інформаційне забезпечення.*

У сучасному сільському господарстві все більш усвідомлюється те, що саме освіта є основою економічного й суспільного добробуту як кожної людини так і всієї галузі в цілому. У той же час спостерігається значний розрив між якістю сільськогосподарської освіти і науковими потребами аграрного виробництва. Особливо гострою є проблема підготовки сільської молоді до роботи в умовах ринкової економіки. Однією з важливих умов ефективного вирішення цієї проблеми є якісне інформаційне та методичне забезпечення підготовки випускників загальноосвітніх навчальних закладів до ведення подальшої діяльності в аграрному секторі. На цьому наголошують багато вчених-педагогів (Р.С. Гуревич, В.Г. Гетта, М.Ю. Кадемія, О.М. Коберник, В.М. Мадзігон, А.А. Яценко та ін.).

В даному дослідженні з'ясовується зміст інформаційного забезпечення підготовки учнів сільських шкіл до фермерської діяльності, та його роль у навчально-виховному процесі, оснований на базі сучасних педагогічних технологій.

Якість розв'язання комплексу проблем, які стосуються підготовки молоді до праці в агропромисловому комплексі в умовах ринкової економіки, пов'язана насамперед з сільською загальноосвітньою школою, оскільки її учні мають більш високі можливості з вивчення основ сільськогосподарського виробництва. Для забезпечення процесу набуття учнями знань з основ ведення

сучасного фермерського господарства необхідно використовувати науково визнані форми організації навчальної діяльності учнів сільської школи, а саме: вивчення програмного матеріалу (комбіновані уроки, практичні та лабораторні заняття, виконання домашніх завдань), позакласна та позаурочна робота (розробка рацпропозицій, конструювання та виготовлення засобів малої механізації, засобів праці для дому, присадибної ділянки, дослідницька робота) та інші види діяльності.

Але на даному етапі сільські школи, як і більшість загальноосвітніх закладів України зштовхнулися з труднощами в організації ефективного навчального процесу через недостатність інформаційно-методичного забезпечення. На нашу думку, ці труднощі можна ліквідувати шляхом використання в навчанні педагогічних технологій, котрі засновані на комп'ютерних засобах навчання.

Підбір способів та прийомів подачі інформації учням знаходиться в прямій залежності з видами діяльності, до якої вони залучаються при вивченні матеріалу з основ фермерства. А також їх роль і призначення багато в чому залежать від організації вивчення навчального матеріалу та педагогічних можливостей. Тобто, якщо процес навчання проходить при безпосередній взаємодії вчителя й учня, то відповідно і вимоги до організації і змісту такого засобу будуть визначатися особливостями даної взаємодії. Якщо він призначений для самоосвіти, то такий засіб змістом і організацією повинен наближатися до використання підручника або, в крайньому разі, інструкції до вивчення певних об'єктів, явищ чи властивостей [5].

Нажаль, так склалося, що школи не мають необхідних підручників з підготовки учнів до ведення сільськогосподарського виробництва, а якщо вони і є, то дуже застарілі, не адаптовані до ринкових умов. Також недостатньою є матеріально-технічна база освітніх закладів та їх забезпечення якісними наочними посібниками.

Пошук шляхів вирішення даних проблем зводиться до використання в навчальному процесі засобів навчання на електронній основі [2]. Використання

комп'ютерної техніки дозволить змінити на краще надання освітніх послуг, зробити урок більш наочним і цікавим, сприятиме розвитку самостійності та творчих здібностей учнів.

Звичайно мова не йде про повну заміну паперових носіїв інформації електронними, йдеться про їх взаємодоповнення. Підручники на паперовій основі повинні залишитись невід'ємною частиною навчального процесу, тільки дещо змінити свої функції, тобто паперові носії інформації виконуватимуть базову спрямовуючу функцію, а електронні, оскільки їх обсяг практично нічим не лімітований, можуть виконувати значну інформаційну, методичну, мультимедійну, контролюючу та виховну роль.

З'ясуємо деякі можливі способи використання електронних засобів навчального призначення для підготовки учнів до фермерської діяльності.

Так, використання електронних технологій дає можливість створення потужних систем довідкової літератури з можливістю її мобільного пошуку, збереження та обробки. Запозичивши досвід користування електронними фондами в сучасних бібліотеках, є можливість створення власної шкільної електронної бібліотеки відповідного профільного спрямування.

Специфічними особливостями навчального процесу сільсько-господарського спрямування є досить часта необхідність у поясненні технічних явищ та процесів, котрі дуже важко пояснити без використання наочності, моделювання, мультимедії. Не кожна школа може придбати нову недешеву техніку та обладнання. Але ж учнів з нею треба ознайомити. Потрібно, щоб учні побачили як вона працює. Без комп'ютера тут не обійтись.

Педагогічні програмні засоби дозволяють створити віртуальні технічні лабораторії, котрі можуть виконувати функції підручників з відповідних навчальних предметів, містити в собі повний курс лабораторних і практичних робіт, відеофільми із записами різних сільськогосподарських робіт. В такій лабораторії вчитель може продемонструвати макро- та мікрооб'єкти, змоделювати складні біологічні й хімічні процеси. Комплект засобів, наявний в лабораторії повинен не тільки відповідати навчальній програмі, а й мати

можливість для самоосвіти учнів. Можна розробити спеціальну програму, за допомогою якої учні матимуть можливість проводити лабораторні досліди, користуватись моделями лабораторного обладнання, досліджувати віртуально створені процеси, змінюючи входні параметри, виявляти експериментально отримані залежності.

При проведенні практично-дослідницької діяльності значні можливості має створення мультимедійних презентацій та відеофільмів. Їх доцільно використовувати у проведенні самостійних робіт учнів, для виконання вправ випереджувального характеру при ознайомленні з новою інформацією. Так, наприклад, перед вивченням теми “Машини для обробітку ґрунту” варто підготувати презентацію техніки, яка використовується в сучасних високорентабельних підприємствах. Фотографії самих машин для виготовлення слайдів можна зробити у виставкових центрах, взяти з фахових журналів, або знайти на інтернет-сайтах відповідних організацій.

Підготовлені презентації та відеофільми повинні зберігатися в шкільній відеотеці. Їх електронні записи дозволять, дотримуючись навчальної програми і не зважаючи на сезонність робіт в сільському господарстві, демонструвати необхідні процеси та явища. До того ж наявність електронного варіанту робить можливим показ відеоролика не лише на стінному екрані для групи учнів, а й для індивідуального перегляду на комп’ютері.

Використовуючи новітні електронні технології, стає можливим моделювання надшвидких й дуже повільних процесів. Прикладом цього може бути показ процесу згоряння палива в циліндрі двигуна внутрішнього згоряння, або спостереження за ростом рослини. До того ж комп’ютерну техніку можна використовувати при імітації участі школярів в управлінні процесами, які є досить шкідливими або неможливими.

Ще однією з переваг використання програмних педагогічних засобів є здійснення диференціації та індивідуалізації в навчально-виховному процесі. Так при проведенні тренувальних вправ по водінню автомобіля вся група може одночасно займатися на електронних тренажерах, або, навпаки, кожен учень

індивідуально може виконувати особистий варіант завдання з курсу “Правила дорожнього руху”.

До того ж електронні носії та засоби подачі інформації окрім гарних дидактичних показників мають ряд переваг, пов’язаних з розповсюдженням та тиражуванням. Створені моделі, схеми, діаграми, слайди, відеокліпи, звукові фрагменти можуть компактно зберігатися в цифровому вигляді. Вони не псуються, не займають багато місця, ними вільно можна керувати в процесі демонстрації та, при необхідності, можна легко модифікувати [3].

Але захоплюватись використанням в освітніх цілях можливостями електронних технологій не слід, оскільки разом з суттєвими дидактичними перевагами вони мають певні обмеження у застосуванні. До них в першу чергу необхідно віднести негативний вплив комп’ютера на здоров’я дітей. По-друге, для показу мультимедійних демонстрацій на великий екран необхідно мати дорогостоячий медіапроектор. По-третє, поки що не всі вчителі можуть вміло користуватись комп’ютерною технікою, мультимедійними засобами та готувати демонстраційний матеріал до уроку. По-четверте, використання учнями комп’ютера призводить до виникнення так званої “комп’ютерної залежності”. По-п’яте, інтенсивна подача нової інформації за допомогою інтерактивних технологій не сприяє її кращому засвоєнню, а навпаки, створює своєрідний інформаційний шум.

Отже, електронні засоби мають досить широкий спектр використання при підготовці учнів сільських шкіл до фермерської діяльності. Їх можна використовувати як: а) джерело навчальної інформації; б) засіб ілюстрацій та мультимедіа; в) засіб індивідуалізації та диференціації навчання; г) засіб проектування та моделювання; д) засіб відбору, зберігання та обробки інформації; е) робочий інструмент для учнів та вчителів; є) універсальну довідкову систему і т.д. Проте головною функцією їх є інформаційне забезпечення підготовки учнів до фермерської діяльності. Вони створюють умови не тільки для засвоєння необхідних знань і формування вмінь, а й для виховання готовності до важкої, але важливої діяльності на селі.

Література

1. Гершунский Б. С. Компьютеризация в сфере образования: проблемы и перспективы. – М.: Педагогика, 1987. – 264 с.
2. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю. Використання інформаційних технологій у профільному навчанні школярів // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2006.- № 6.
3. Дементієвська Н.П., Морзе Н.В. Проектування, створення та використання навчальних мультимедійних презентацій як засобу розвитку мислення учнів // Інформаційні технології і засоби навчання. –2007. – №2.
4. Пертицин І. О. Формування у старшокласників техніко-конструкторських знань і вмінь засобами нових інформаційних технологій: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Національний пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2002. – 21 с.
5. Савченко З. В. Застосування мультимедійних засобів на уроках біології в загальноосвітніх навчальних закладах // Інформаційні технології і засоби навчання. –2007. – №4.

A.M. Kolyada

INFORMATIVE PROVIDING OF STUDENTS' PREPARATION TO FARMER ACTIVITY

In the article the necessity of informative providing creation for rural senior pupils preparation to farmer activity is considered. It is done an accent on introduction of electronic informative facilities in the educational process. Resulted their advantages and failings.

Keywords: *newest information technologies, farmer activity, rural school, informative providing.*